

חווית העבודה עם בני נוער עם הפרעות התנהגות בקרב המורים לחינוך המיוחד בחברה הערבית

מגישה: אילהאם עובייד בהנחיית: ד"ר לודמילה קריבוש
הפקולטה ללימודים מתקדמים, M.Ed, בתכנית חינוך והוראה של תלמידים בהדרה

שאלת המחקר

כיצד מתארים מורים העובדים בב"ס לחינוך מיוחד בחברה הערבית את חווית העבודה שלהם עם תלמידים עם הפרעות התנהגות?

סיכוי	29 עומס וריבוי מסלות מול הגבלה בסמכות	28	27 שיפור מעמד המורה בחברה הערבית	26
21	22	23 בין מסורת לפתיחות	24	25
20 היעדר תמיכה, תיאום ושיתוף	19 מסגרת תומכת: משפחתית ומכילה	18	17 אי התאמה בהכשרה לצורכי שדה החינוך הערבי בא"י	16
11	12	13 ראיית תלמיד כנוזק ואלים	14	15 ראיית יכולת ומוטיבציה לעומת סטיגמה חברתית
10	9 יחסים תומכים בצוות מול הקודים בחברה הערבית	8	7	6
סיכון	2	3	4	5

"אני לא מאמינה שאין תוצאות. אני מאמינה שיהיה שינוי, אפילו אם זה שינוי קטן. חייב להיות שינוי ואפילו 1%."

מבוא

השמת תלמידים עם הפרעות התנהגות בבתי ספר לחינוך מיוחד מתבססת על חוק חינוך מיוחד (1988). כיתות לתלמידים בעלי הפרעות התנהגותיות ורגשיות קשות הינה אחת המסגרות של החינוך המיוחד. על אף שהחוק קיים עשרות שנים, עדיין אין בספרות המקצועית התייחסות לחווית מורים את עבודתם במסגרות חינוך מיוחד בחברה הערבית, ורק קומץ חוקרים התמקד במורים אלה ומצא כי הם שואפים להיות סוכנים של שינוי חברתי (קס, מילר ואבו עג'אג'יה, 2004).

מטרת המחקר

מטרת המחקר הנוכחי היא לתאר את הרגשות, המחשבות וההתנהגויות של הצוות החינוכי בבתי ספר לחינוך מיוחד בחברה הערבית במפגש עם תלמידיהם המתבגרים עם הפרעות התנהגות.

שיטת המחקר

שיטת המחקר הנה המתודה האיכותנית בזרם הפנומנולוגי, כלי המחקר הנו ראיון חצי מובנה. במחקר השתתפו שמונה מורות העובדות בחינוך המיוחד בחברה הערבית עם תלמידים עם הפרעות התנהגות בכיתות על יסודי בבתי ספר לילדים עם הפרעות התנהגות.

ממצאי המחקר

ממצאי המחקר מראים כי המורים בחברה הערבית חווים את עבודתם עם תלמידים עם הפרעות התנהגות כחווית סיכון לעומת סיכוי, חוויות אלו כוללות בתוכן מאפיינים אוניברסאליים אך גם בולטים המאפיינים המיוחדים של החברה הערבית.

"דבר שני שהביא אותי להוראה הוא החברה והסביבה שגדלתי בה, הם חושבים שהמקצוע הכי מתאים לאישה הוא ההוראה, זאת אולי לא הסיבה הישירה אבל אני לא יכולה להתעלם מזה, אני יודעת שזה השפיע עליי באיזה אופן".

ביבליוגרפיה

- אגבאריה, כ' (2006). הקשר בין מידת המעורבות הבית ספרית של המורה לבין רמת חוסר ישע נרכש בקרב מורים לחינוך מיוחד במגזר הערבי. ג'אמעה, 10, 364-385.
- קס, א', מילר, ס, א' ואבו עג'אג'יה, ג' (2004). מניעי הבחירה המקצועית של מורים במגזר הבדואי בהתמחות חינוך מיוחד דוח מסכם. באר טוביה: המכללה האקדמית אחוה.
- Stoutjesdijk, R. (2013). *Children with emotional and behavioral disorders in special education: Placement, progress, and family functioning*. Thesis, Leiden University, The Netherlands.
- Wright, A.M. (2009). Every Child Matters: discourses of challenging behavior. *Pastoral Care in Education*, 27(4), 279-290.